

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 671/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Gabrielou Kľačanovou, advokátkou, Andreja Kmeťa 10511/17, Martin, proti uzneseniu Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. RK-3Em/1/2023-489 z 26. apríla 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš (ďalej aj „okresný súd“) č. k. RK-3Em/1/2023-489 z 26. apríla 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a žiada priznať primerané zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a právo na náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávnenej (matky maloletých detí) podaného 20. apríla 2023 je na okresnom súde vedené konanie o výkon rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloleté deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], a to rozsudku Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 11P/79/2021 z 9. novembra 2022, ktorým bol upravený výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom sťažovateľa (otca maloletých detí) a oprávnenej (ďalej len „exekučný titul“). Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením č. k. RK-3Em/1/2023-328 z 10. októbra 2023 nariadil výkon už uvedeného exekučného titulu, a to v rozsahu jeho VI., VII., VIII. a XIII. výroku. Sťažovateľ podal proti predmetnému uzneseniu

odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline rozhodnutím sp. zn. 13CoE/8/2023 z 30. januára 2024 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Výzvou z 12. marca 2024 okresný súd v zmysle § 379 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) vyzval sťažovateľa, aby sa ako povinný dobrovoľne podrobil exekučnému titulu a dôsledne rešpektoval a plnil povinnosti z tohto rozhodnutia vyplývajúce.

4. V podaniach doručených súdu 9. apríla 2024 a 18. apríla 2024 oprávnená prostredníctvom svojho právneho zástupcu na základe výziev súdu uviedla, že žiadne stretnutia s maloletými sa dosiaľ nezrealizovali tak, ako je stanovené v exekučnom titule. Oprávnená uviedla, že deti ju v škole nikdy nečakajú, keďže sa tam pri jej osobnom dostavení do školy po vyučovaní nikdy nenachádzajú alebo ich vyzdvihne povinný (sťažovateľ, pozn.) v predstihu. Keď má matka podľa exekučného titulu deti prevziať v mieste bydliska, čaká ich pred domom, deti vychádzajú von, matka sa s nimi pozdraví a pri nadviazaní komunikácie a konverzácie s nimi už ledva odpovedajú a vzápätí vchádzajú do domu. Matka uvádza, že styk matky s maloletými deťmi sa nerealizuje tak, ako to je dané v súdnom rozhodnutí.

5. Keďže výzva súdu na dobrovoľné plnenie povinností podľa § 379 ods. 2 CMP s upozornením o možných následkoch ich neplnenia zostala bezvýsledná, vydal okresný súd 26. apríla 2024 napadnuté uznesenie, ktorým uložil sťažovateľovi pokutu vo výške 250 eur podľa § 382 ods. 1 CMP. Súd považoval za preukázané, že po tom, ako bola sťažovateľovi doručená výzva na dobrovoľné plnenie povinnosti v zmysle § 379 ods. 2 CMP (28. marca 2024), styk matky s maloletými [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nebol realizovaný spôsobom, ako to upravuje exekučný titul. U otca absentuje snaha maloleté deti presvedčiť a motivovať k stretávaniu a zblížovaniu sa so svojou matkou, pričom svoju zodpovednosť za realizáciu styku prenáša na maloletých. Otec síce tvrdí, že deti na styk motivuje, ale na otázku, akým spôsobom deťom vysvetľuje, že si majú najst' vzťah s matkou, na pojednávaní uviedol, že si nevie predstaviť, ako deťom poradiť v tom smere budovať si vzťah k tyranovi, ktorý im ubližoval. Pokiaľ ide o odmietavý postoj maloletých detí k stretávaniu s matkou, súd v tomto smere odkázal na svoje závery obsiahnuté v uznesení o nariadení výkonu rozhodnutia (v ods. 39 odôvodnenia). Dôvody tohto postoja boli posudzované už v základnom konaní, ktorého výsledkom bol vydaný exekučný titul.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutému uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej v podstatnom uviedol, že maloleté deti [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] styk so svojou matkou odmietajú.

7. Sťažovateľ ďalej uviedol, že povinnosť štátnych orgánov prijať opatrenia, ktorých účelom je ochrana subjektívneho práva na nerušený rodinný život, a teda prehlbovanie vzťahu matky s neplnoletými deťmi, nie je absolútna a pri jej uplatňovaní štátne orgány musia prihliadať na najlepší záujem maloletých v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Najlepší záujem maloletého dieťaťa musí v odôvodnených prípadoch prevážiť nad záujmom rodiča.

8. Sťažovateľ v ďalšom uviedol, že objektívne nemôže plniť povinnosť v exekučnom titule. Maloleté deti sú vždy na styk s ich matkou pripravené a nachystané, majú pripravené osobné veci, sú s termínmi styku oboznámené, ale z vlastného rozhodnutia odmietajú s matkou styk zrealizovať.

9. Sťažovateľ uvádza, že vynútenie styku maloletých detí nie je v jeho moci pre výsostne negatívny postoj detí k styku s ich matkou. Podľa názoru sťažovateľa dosiaľ v súdnom konaní nebolo nijakým spôsobom preukázané, že by príčinou negatívneho postoja maloletých detí k ich matke bolo jeho správanie alebo úmyselné ovplyvňovanie, a len preto, že sa nesnaží postoj maloletých detí ovplyvniť, okresný súd mu uložil pokutu, aj keď na to neboli splnené zákonné predpoklady.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života sťažovateľa (čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu o uložení pokuty.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tom, že okresný súd mal pri uložení pokuty porušiť označené práva sťažovateľa podľa ústavy tým, že sa od sťažovateľa prostredníctvom sprostredkovania realizácie styku maloletých detí s matkou vyžadovalo plnenie povinnosti, ktoré sa vymyká zo sféry jeho vplyvu. Podľa názoru sťažovateľa dôvody nerealizovania styku nie sú na jeho strane, ale výlučne na strane maloletých detí a ich matky, keďže maloleté deti samy bez ovplyvňovania styk s matkou odmietajú.

12. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

13. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdному prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015).

14. Predmetom ústavného prieskumu sú teda, aj keď v obmedzenej miere, aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút. V rámci doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno identifikovať skupinu rozhodnutí, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu, ku ktorému došlo postupom, resp. rozhodnutím všeobecných súdov alebo iných orgánov verejnej moci pri ukladaní poriadkových pokút (II. ÚS 374/06, II. ÚS 195/06, I. ÚS 41/2015).

15. Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle (m. m. IV. ÚS 562/2018).

16. Civilný mimosporový poriadok ustanovuje mechanizmy na dosiahnutie splnenia uloženej povinnosti v podobe § 382 CMP (uloženie pokuty za porušenie povinnosti do sumy 1 000 eur, a to aj za každé opakované porušenie povinnosti), § 383 CMP (zastavenie výplaty rodičovského príspevku alebo prídavku na dieťa) a § 384 a nasl. CMP („fyzické“ uskutočnenie výkonu rozhodnutia), ktoré sú všeobecné súdy povinné použiť pre účely zabezpečenia najlepšieho záujmu dieťaťa.

17. Ústavný súd už rovnako akcentoval, že v rámci výkonu rozhodnutia už nie je možné spochybňovať právo, o ktorom sa v rámci základného konania rozhodlo. Na druhej strane však všeobecné súdy rozhodujúce o nariadení výkonu nesmú pristupovať k veci mechanicky a necitlivo a aj v tomto nadväzujúcom konaní musia starostlivo zohľadňovať predovšetkým záujem maloletých detí, ale aj ich názory, prania a pocity, pokiaľ je dieťa schopné ich vyjadriť. Na dieťa nie je možné nazeráť ako na objekt výkonu rozhodnutia, ale ako na svojbytný subjekt, ktorý má svoju vlastnú vôľu. Postoj, pranie dieťaťa je jedným z hľadísk, ktoré musia súdy pri hľadaní najlepšieho záujmu dieťaťa zohľadniť. Pritom, samozrejme, treba prihliadať na jeho vek, rozumovú a emocionálnu vyspelosť a tiež zvážiť mieru objektivity (nezávislosti) jeho postoja (III. ÚS 116/2021). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že už vo veci sp. zn. III. ÚS 461/2023 zdôraznil význam proaktívneho pôsobenia na maloletých v snahe približovať význam výchovy aj druhého rodiča v konfrontácii s názorom vyjadreným maloletým, ktoré by malo byť súčasťou rodičovskej spôsobilosti.

18. Ústavný súd po rozbere sťažnosti a príloh v kontexte sťažovateľom uplatnených námietok v prvom rade uvádza, že sťažnostné dôvody sú takmer výlučne orientované na závery, ku ktorým okresný súd a krajský súd dospeli v rozhodnutiach o nariadení výkonu rozhodnutia. Zášahom, ktorý má podľa názoru sťažovateľa nepriaznivo ovplyvňovať jeho označené práva, je však napadnuté uznesenie okresného súdu o uložení pokuty podľa § 382 ods. 1 CMP.

19. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a jej príloh vrátane napadnutého rozhodnutia o poriadkovej pokute zdôrazňuje, že dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty bolo pretrvávajúce dlhodobé nerešpektovanie exekučného titulu sťažovateľom.

20. Ústavný súd chápe podstatu sťažnostnej argumentácie, ktorou sťažovateľ vysvetľuje, prečo sa povinnosť uložená exekučným titulom neplnila, resp. plnila v obmedzenom rozsahu. V danej súvislosti však ozrejmuje, že v procese výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých má každý procesný úkon konajúceho súdu zasahujúci do právneho postavenia účastníka konania svoj jedinečný čiastkový predmet (objekt). Pokiaľ ide o rozhodovanie podľa § 382 ods. 1 CMP, je takýmto predmetom procesná disciplína spočívajúca v rešpekte k výzve súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Civilný mimosporový poriadok neustanovuje žiadne druhové výnimky z povinnosti účastníka konania (povinného) takúto výzvu súdu uposlúchnuť. Ani skutočnosť namietaná sťažovateľom nepredstavuje zákonom aprobovanú výnimku zbavujúcu povinnosti účastníka konania (povinného) uposlúchnuť výzvu súdu uskutočňujúceho výkon rozhodnutia vo veci maloletých. Naopak, zohľadneniu tvrdenej skutkovej okolnosti, ktorá nastala po vzniku exekučného titulu a mala spôsobiť zánik uloženej povinnosti, slúži inštitút odvolania proti nariadeniu výkonu rozhodnutia podľa § 377 ods. 2 CMP, podľa

ktorého odvolanie proti nariadeniu výkonu rozhodnutia možno odôvodniť len tým, že exekučný titul nie je vykonateľný alebo že okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti. Tento prostriedok sťažovateľ využil, no nebol s ním na krajskom súde úspešný (uznesenie sp. zn. 13CoE/8/2023 z 30. januára 2024).

21. Ústavný súd ďalej pripomína, že účelom vykonávacieho konania vo veciach starostlivosti o maloletých je zabezpečenie dobrovoľného či núteného výkonu rozhodnutia o úprave styku dieťaťa s rodičom. Nemožno totiž opomenúť, že štát prostredníctvom napadnutého konania zabezpečuje svoj pozitívny záväzok vyplývajúci z práva na súkromný a rodinný život v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru a práva rodičov na starostlivosť o deti, resp. práva detí na rodičovskú výchovu a starostlivosť v zmysle čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 dohovoru.

22. Právo dieťaťa a rodiča „byť spolu“ je jedným zo základných prvkov rodinného života, a to aj v prípade, že sa vzťah rodičov rozpadol. Štátne orgány (v tomto prípade všeobecný súd) sú povinné prijať všetky opatrenia smerujúce k rozvoju existujúceho puta medzi dieťaťom a jeho rodičom a naviazaniu styku medzi nimi (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, č. 63627/00, § 117 – § 118). Medzi takéto opatrenia patria aj donucovanie prostriedky upravené v § 376 a nasl. CMP, ktoré sú všeobecné súdy povinné použiť pre účely zabezpečenia najlepšieho záujmu dieťaťa. Ústavný súd však zdôrazňuje, že pri ich realizácii musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb, predovšetkým na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva (Voleský proti Českej republike, § 118).

23. Na margo samotného uloženia pokuty podľa § 382 ods. 1 CMP prostredníctvom napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že v čase ukladania pokuty napadnutým uznesením nebola vymáhaná povinnosť sťažovateľa právne spochybnená, keďže sa zakladala na právoplatnom a vykonateľnom rozhodnutí príslušného súdu. Skutkovo ani sťažovateľ nenamieta proti konštatovaniu, že povinnosť plynúca z exekučných titulov neplnil, prenášal však dôvody jej neplnenia na maloleté deti a ich matku. Z napadnutého uznesenia ani príslušného súdneho spisu rovnako nie je sporným, že okresný súd sťažovateľa bezvýsledne vyzýval na dobrovoľné splnenie povinnosti (bod 4 napadnutého uznesenia). Bez ambície vstupovať na pôdu rozhodovacej právomoci všeobecných súdov preto ústavný súd konštatuje, že je *prima facie* nepochybné, že znaky skutkovej podstaty § 382 ods. 1 CMP boli ku dňu vydania napadnutého uznesenia okresného súdu naplnené.

24. Ústavný súd na okraj veci poznamenáva, že aj napriek tomu, že maloleté deti ako 11-ročné, resp. 15-ročné dokážu vyjadriť svoj názor, nesmie sťažovateľ podceňovať význam proaktívneho pôsobenia na deti v snahe približovať význam výchovy aj druhého rodiča. Argumentácia o pasivite (žiadne zasahovanie do styku) implikuje nedostatok prepotrebného prvku proaktívneho pôsobenia. Inými slovami, artikulácia rodiča, že nebráni v styku, pretože nič nepodniká proti druhému rodičovi, ešte neznamená, že v styku nebráni. Submisívny postoj sťažovateľa k realizácii styku matky s maloletými deťmi, ktorý ponecháva výlučne na názore maloletých detí, len zbytočne vnáša pochybnosti o sťažovateľovej rodičovskej spôsobilosti.

25. Za týchto okolností ústavný súd nevidí dôvod na to, aby zasahoval do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov v tejto veci. Napadnuté uznesenie okresného súdu je zlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol

podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 ods. 1 dohovoru:

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 ods. 1 dohovoru je potrebné posúdiť, či rozhodnutie o uložení pokuty je možné považovať za zásah, ktorý je zákonný, legitímny a primeraný sledovanému cieľu. V tejto súvislosti je rozhodujúci záver o ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia z pohľadu základného práva na súdnu ochranu. Napadnutému rozhodnutiu predchádzalo komplexné posúdenie pre vec relevantných skutočností, a preto nedošlo ani k porušeniu práv podľa čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 ods. 1 dohovoru a aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

27. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných okresným súdom arbitrárnosť, nedostatok náležitého odôvodnenia ani extrémne vybočenie zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré by mohli signalizovať porušenie sťažovateľom označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu